

N:o 96.

Af herrar **O. Persson** i Rinkaby och **N. Svensson** i Olseröd,
*om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om förslag
till ny legostadga.*

Bland de frågor, som för närvarande alltmer tilldraga sig lagstiftarnes uppmärksamhet, är det lagliga aftalet emellan arbetsgifvare och arbetare säkerligen ett ganska viktigt spörsmål.

Kongl. Maj:ts nådiga legostadga af den 23 november 1833, som under dåvarande förhållanden kanske var tillräcklig för den bestämmelse, som behöfdes emellan husbönder och tjenare, synes numera icke kunna efterleivas hvarken från ena eller andra sidan, utan vid påkommande missnöje från endera hållet är den snarare till hinder för uppgörelse parterna emellan. Den storartade utvecklingen inom alla näringsgrenar under de senare årtiondena har i viss mån bidragit till ökade pretentioner i allmänhet, och det har icke kunnat förbises, att äfven tjänarne komma i åtnjutande af fördelar genom ökade löner och bättre vilkor i öfrigt.

Utän att inlåta oss på de många anmärkningar, som vore att göra mot legostadgans olika §§, vilja vi anföra hvad § 6 stadgar. »Sjuknar tjenstehjon, bör husbonde låta sköta och vårda det; hafve dock rätt, om han så vill, att å lönen afräkna hvad han till läkare eller läkemedel utgifvit.» Häraf framgår, att af lönen ingenting rätteligen kan afdragas för tidsförsummelse, om än tjänaren under hela året varit sängliggande. Då numera en årslön för tjenare kan uppgå till 2—300 kronor, kan det blifva ett stort fel i beräkningen för den mindre jordbrukaren eller näringsidkaren, då hela hans årsinkomst kan åtgå till tjenarelöner.

I 39 § stadgas: »Vill husbonde skiljas vid tjenstehjon eller tjenstehjon vid husbonde, ege husbonde tjenstehjon uppsäga, och tjenstehjon tjenst sin, ifrån och med den 26 juli till och med den 24 augusti och i Stockholms stad för flyttning i april månad ifrån och med den 24 januari till och med den 22 februari. Sker ej uppsägning å nu föreskrifna tid, fortfarande tjenstehjon i tjensten till nästa flyttningdag mot lika städja och lön som förut.» Då dessa bestämmelser i de flesta fall äro främmande, i synnerhet för tjenstehjon, uppstår ofta oenighet genom tvång, som i hvarje fall slutar med förlust för begge parterna. 57 § bestämmer, att stadgan skall tvenne gånger om året, nemligen i mars och september månad, från predikstolarne i rikets kyrkor kungöras, men då detta kanske i de flesta församlingar icke eger rum och tjenaren af okunnighet om följderna begår en ringa förseelse, som kan straffas med förlust af hela lönen, samt i hvarje fall icke har rätt uppbära något förrän tjensteårets slut, blir ofta följden att vid minsta missnöje aflägsna sig ur tjensten, vanligast vid den tid han bäst behöfdes.

Då legostadgan i många fall är opraktisk och denna är den lag, som vid ynglingens första utträde från föräldrahemmet borde lära dem att fullgöra de medborgerliga pligterna, kan lätt den tanken tränga sig på, att man icke behöfver vara granlaga vid fullgörandet af öfriga lagar, då legostadgan icke respekteras.

På grund af hvad vi här anfört få vi hemställa,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t ville anhålla, att Kongl. Maj:t låter utarbета och till Riksdagen inkommer med förslag till förnyad legostadga, i syfte att ett friare aftal emellan husbönder och tjenare måtte kunna ega rum.

Stockholm den 25 januari 1896.

Ola Persson.

Nils Svensson.